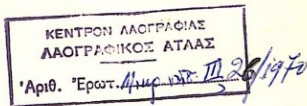

26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

14-23/10/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... Στυλίοι
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας... Ἰκαρίας,
Νομοῦ..... Σάμου.
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Μιχαὴλ
Μαραδοκαμήνης... ἐπάγγελμα... διδάσκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Στυλίων Ἰκαρίας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 8 ἔτη.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Σταῦρος Σταυρινίδης
πατρὸς... Κων/στίνου
ἡλικία... 64... γραμματικαὶ γνώσεις... Δὲ Δημοτικοῦ σχολείου
..... τόπος καταγωγῆς... Στυλίων Ἰκαρίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Ὅρειναι, περὶοχαὶ ὕδρας καὶ
μάτω μέχρι μέχρις θαλάσσης καὶ ἑὸν καὶ
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. α) εἰς
χωρικοὺς καὶ εἰς τὴν κοινότητα.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ἡ περιουσία τοῦ πατρὸς διαμερίζεται ὑπὸ
τῶν τέκνων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... οἱ κάτοικοι ἀσχολεῖνται ...

συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... ἀσχολεῖνται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ...

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ...

ἀν ὑπάρχον τιμολίκια εἰς τὴν νύσῳ, εἰς
δὲ τὰ μοναστηριακά εἰργάζοντο οἱ καλόγεροι ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κάτοροι κλπ.) ... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των, (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγῆτον ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι : ἥσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

ἐμισθότο ἐργάζοντο εἰς τὰ ἴδια τὸν
κύματα ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... αἱ νέοι ἐπηγαίνοντο εἰς ὑπερτερεῖαι ...

καὶ παραπάνω εἰς ἀμύνην καὶ εὐχρησίων ...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυρογιατῆρες), πρα-
ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... ἐπηγαίνοντο ἐποχικῶς ...

ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ καρθευσιὰς εἰς τὴν ὑπατάχην (κίμα)
ἄσ' α ...

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μέ κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

Με ζωϊκὴν κόπρον βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων Σπίρη
ὅμως ἡ κόπρος δὲν ἔπρεπε νὰ ματῇ τὸ 1904
μετεμερον ἀπὸ τοιαύτων ἀπὸ πᾶν ἄκατοχῆ
(Μικρὴν Ἰστίαν). ὅτε ἔγινε καὶ ἡ φυλάξις εἰς
τὴν νύκτα.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας;... Ἀπὸ το 1925 - 1930

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... τὸ σιδηροῦν ἄροτρον
ἀπὸ τὸ 1950 καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ το 1963.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμή-
θεια αὐτοῦ;... ὅπου σιδηροῦν ἄροτρον δι' ἐξέξω

ἔχρησιμοποιεῖται γέννησ διὰ τὸ ὀργωμ. κατ' ἀρχὰς

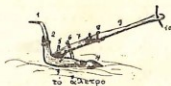
ἐγένετο προμήθεια ἀπὸ τὴν Πιλαπόνησον καὶ Χίον.
ἔπειτα κατασκευάσθη εἰς ἐξέξω

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μέ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)..... 1963

3) Μηχανὴ θερισμοῦ..... Δὲν ὑπάρχει

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) **Τὸ ὑνί.** Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων· δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

ὁ ὕψις τοῦ θυγατρὸς ἄνδρτος ἐκ τοῦ πρῶτου
 κλάδου, μορφή. Ὡς τὸ, ὅτι αὐτὸ. 1 ὕψις τοῦ
 πατρὸς ἑρωτηματολογίου.

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀνθρώπου; α) Ξύλου...
ἀρθρωμένοι παραλληλοῦς. β) Ξύλου σιδέρου κύλινδρο.

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; 2) 14-ξύλου

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

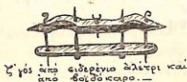
σκεπάρνι, πριόνι, τρυπάνι, εκκαρπείο, βυλολύκι

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. . . . Βόες

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; . . . Δύο . . . Ἰῶα

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
 . . . εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ πάλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερας τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

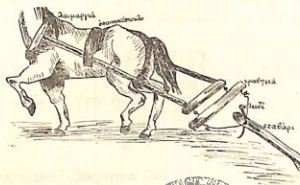
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). . . Λοῦρα . . . ξυ . . . σχοινοῦ

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; . . . 1950

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; . . . Με . . .
λομάρχη

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.

1) τῶν λαβησιγίων
2) μέσα ἢ σάβυ 3) πίσω ζώγος ἢ λουρία
καὶ σχοινία

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνθήκαι εἰς τὸν τόπον σας. ἄνδρας ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). βάζουν τὸν μυχόν, καὶ δένουν τοὺς βελάς. Περνοῦν τὰ λουρία πάνω ἀπὸ τὸν κατεστῆν καὶ πηρνίζαν τὸ σταβάρ.

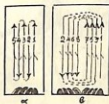
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὡς ἀνωτέρω.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή, καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
α) Μ.ε. σχοινία όταν τὰ βῆμα δὲν ἔχουν συνδέσει.
β) Μόνα τους χωρίς σχοινία όταν εἶναι γυμνασμένοι.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ἡ ὄργωνουσα κατ' εὐθείαν, διότι τὰ χωράφια εἶναι
εὐκρινήματα (ἀνάβα - κατὰβα)

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, γράμμις, στασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Ὅταν τὰ χωράφια εἶναι εὐκρινήματα
ἐκτείνονται χωρὶς σποριῆς. Ὅταν εἶναι κάμνα
κάνοντες σποριῆς. Περιγραφή: ἀποκαθάρσις εἰς τὰ πρέσβη

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; Με
ῤεαπιδίς.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

ὅπου οὐκ ἔστιν ἡ χρήση τοῦ ἀροτροῦ
ὅτι τὰ σκαπάνη καὶ καὶ παρακάτω (φικροπιδίον)

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθεῶς, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. . Πλαγίως καὶ ὅπου
ἐκτείνονται βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ... εἰς ὅλα καὶ ὀργώματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

1) Νυσάειμα ... μὰτὰ τὸν Ὀκτωβρίον (Νυσάειν)
2) γύρισμα (γπορά) τὸν Νοέμβριον (γπορίων).

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

1) Νυσάειμα
2) γύρισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Χρόνος καὶ τὸν χρόνο

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ... τὸ φυλακίον.

(δίσκος κασικιού) ὁ σπουραγμὴ ἀνακριμνῶτο
εὐὸ λαμόν του μὲ τὰ ποδαρικά

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

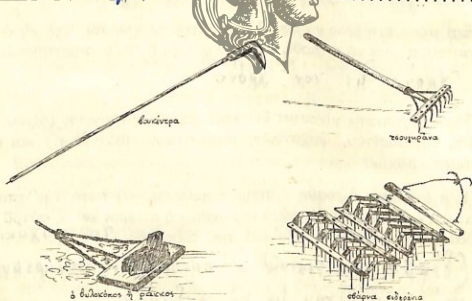
Ἐὰ χωμάτι εἶναι ἐλαφρὰ μὲν, τὸ
ῥάβδι δὲν στουλήν. Δὲν ὑπάρχει
ῥαβδίου καθαρισμοῦ

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ, (σβάρνισμα, διβόλισμα); 1) Μὲ σβάρνη μὲν 2) Μὲ
ἔσθλην

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδαν, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σβάρνη εἶναι ὡς ἑξῆς, ὡς τὸ κατωτέρω
σχεδιάσμα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

α) Δικέλι β) Ζιζακα γ) Τσαπα δ) Τσαπί
(Μαφί Τσαπα)

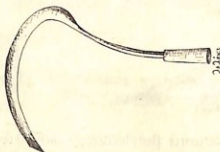
- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὀργωμαὶ καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
Ὅταν τὰ βῶα εἶναι, γυμνασμένα διὰ χρῆσιν
μαλὶς. Ὅταν εἶναι ἀγέφυρα τὰ ὀδύγη ὡς καὶ τὰ εὐκρινά.
- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο, ἢ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.
τὴν μὲν κρομμὴν ὑψηλὰ καὶ τὴν ἄλλην
κεντρίαν ὑψίαν (κουμὰ, γαμὰ, γ)
- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.
οἱ ἐλαιωνεῖς
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια, ἢ πρασιεῖς (βραγιεῖς) καὶ ἄλλως.
ἐφυστύνοντο εἰς αὐλάκια

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μὲ δρεπάνι
ὀδοντωτῶ

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε; ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ΔΣΝ
ὑπάρχον ἄλλα μέσα θερισμοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). —

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
ὀδοντωτῶ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
Ἀπὸ ξύλου

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) *ὁ ἀγροεὺς*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *παλαιότερον καὶ τώρα ἔχρηζοντο*
καὶ ἀχαιρεῖται δημητριακὰ

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σίκαλις κλπ. *ὑψεῖται (ὡς ἔφασι τὰ δρεπάνι)*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ραβδ.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα, χεiriές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; *οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν*
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεiriές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χεiriός) χωριστά ; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τοποθετεῖται*
ἑκάστη χεiriς χωριστὰ εἰς στοιβάζουν μετὰ
νεύσεκα καὶ ἀντικατὰ (διασταυρῶνται) μικρὴ καὶ
γίνῃ μίαν μονοχεριδὰ (μὲν καὶ ἀντικατὰ)

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . . Μονοκρήδα (δυοκρήδα μίση γὰρ ποσὸν ἔχει)

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; θερίζουν ἄνδρες
καὶ γυναῖκες. Δὲν ἔρχονται ἀπὸ ἄλλου τόπου.

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μετ' ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς) ; Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας διόματολογίαν). Ἀμείβοντο μετ'
ἡμερομίσθιον μετὰ φαγητοῦ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; εἰς τοὺς
ὀλὸ τοὺς ὤμους.

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ... ^{ἔδι-}
ἔδοτο προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν. Ἐθερίσθη δὴταρον
ἢ τῆς τῆς τῆς

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.
ὄχι

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον.

Δὴν ὑπάρχει τοιοῦτον εἶδος.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

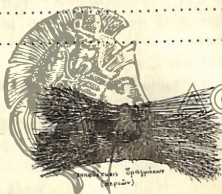
1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἀμέσως μετὰ τὸν
θερισμόν.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο ἀπὸ τὸν ἴδιον
τὸν θεισὸν. Οἱ στάχους ἐδύνοντο μὲ σπάρτα
κατὰ τὸ δέσιμον δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο
ἐργαλεῖον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θειρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια μεταφέροντο ἀπὸ τοῦ
ἀγροῦ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἀπὸ τὸν
Ἰαννουάριον μέχρι τὸν Ἀπριλίον

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον, αὐτὸν ἢ
φωτογραφίαν. ἢ ἐξαγωγή γίνεται καὶ γίνεται
μὲ τὸ δίκειλον

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργεια του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Καὶ ἡμεῖς ἐρεθίζομεν καὶ με ξηρὸ χόρτο (Ἀγρίοχορτα
καὶ συρόχορτα). Ἐκομῆτοντο τὰ κομὰ με
δρέπανον ἐξυμνῶντο καὶ ἦν συνήθεια ὀπλοθυμῶντο.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). τὸν Μάιον με δρέπανον

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ἔχοντο δαμάτια καὶ ἐς τὸ
..... εἰσὶν ἐν κωθαλοῦσιν σὺς σταύλους.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... Μεταφέροντο εἰς τὸ άλωνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δαμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

..... Θεμωνιά. Τὰ δαμάτια ἐτοποθετοῦντο
..... ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐν ἄλλοις.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλωνι;

..... Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ἄλωνα.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

..... Εἰς κινὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ.

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσι-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Εἰς μίαν*
οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας. Πότε θάω
τελευτῇ ὁ ἕνας ἀρχεῖ ὁ ἄλλος

6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ὑπὸ τὸν*
Ἰουλίον μέχρι τὸν Ὀκτώβριον

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Πετράλωνα, ὑψύκων*
καὶ ὀλίγα μὲ δάπεδον ἐκ χώματος. γύρω-γύρω
ἐπὶ ἀλὼνι ὑψύκων ἐκιστοχάσεις πλάκες γιὰ νὰ
μετρίωμεν τὸ ἀέρος

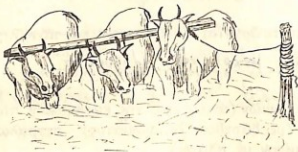
8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) *Εἰς τὰ γύρω τοιχώματα ἐγίνετο*
θηαλίεργις διὰ κόπρου βοῶν.

9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ὀχι*

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Δὲν ὑπάρχει στυλὸς ἐπὶ μέσον τοῦ ἄλωνιου.
Ἐρριπτόντο τὰ δριμάτια μὲν ἀνωρυδούσῃ θ
ἀλωνισμός.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

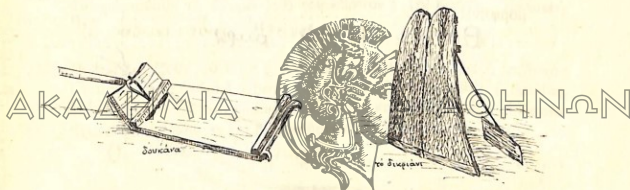
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενός στήχερός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἡ ἀχυροποίησις τῶν σταχύων γίνεται διὰ
τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ βοῶν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....^{Οἱ}
^{οὗτοι} ἐξ ἑνὸς διὰ τοῦ ζυγοῦ καὶ ^{ἐξ} ἑβλῶς ^{οὕτως}
^{οὗτοι} ἐπὶ ὀρχήματι

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνη, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

.....^{Δὲν} χρησιμοποιεῖται ^{μηχανικόν} ἄλωνιστικόν
^{μέσον} οἱ ἄλωνισμοὶ ὅλων τῶν δημητριακῶν
^{γίνονται} διὰ τῶν καταπατασῶν τῶν σταχύων
^{ὑπὸ} τῶν βοῶν.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἀπὸ τὰς 10 π.μ. μέχρι τὰς 3.μ.μ.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Θρίνακι με τρεῖς ἄκρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δογκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;

ἀντιστάτωνους γεύς σταχυῶς

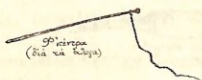
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἐχρυσικοποιεῖτο ράβδος κυμαῖς ἐνὸς ἡμέρου

ἔρχετο σπάκα

1 μέτρο

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ἔρχετο εἰς ἀλωνα ἀπὸ στάχυες μὲ ἀρχίζε ὁ ἀλωνιστής. Πολλὰς φορές κρατοῦσα μὲ τρεῖς ἡμέρας

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
τὸ ἀλωνεῖν εἶναι ἀφανίζοντα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλῖα : βαλμάδες, δηλ. τσομπανηδές, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἐγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν
οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Ὅταν ἦσαν ὀλίγοι τὸ κοπανίσαν

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;
Ὁ κόπανος κατασκευάζετο ἀπὸ ἐκθαυρῶ ξύλο (Αρὺς - πουρνάει). Μῆκος 1 μέτρο καὶ πᾶχος 10 πόδια εἶχε ἐκὶς πρὸς ἑξῆς

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). Τὸ κοπάνισμα τῶν φακῶν...
καὶ ρεβιθῶν ἐγένετο ἐν αὐλῇ.

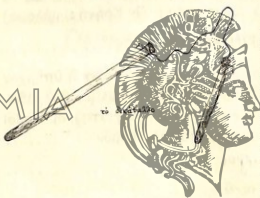

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μαζοῦ σιτοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;
Μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

- 21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
‘Εγένετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Τὸ κοπάνισμα ἀπὸ βλαβερὸν μόνον εἰς τὸν
χωρισμὸν τοῦ καρποῦ

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Οχι

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρωμηθέυθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ἀλωνιστικὴ μηχανή

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχῶς : δικιρχιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ...

Τὸ λειῶμα σωρεῖται μὲ τὸ
Θρινάκι καὶ τὸ φκιάρι. Τὸ θρινάκι ἔχει τρεῖς

ἄκρα

Θρινάκι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρὸς ῥέει σχῆμα τροχούλου. Πολλοὶ
ἔκαναν σταυρὸν ἐπὶ τὸν σωρὸν (σταυρωτοί).

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... Πρῶτα ἢ τὰ χεῖρ.

καὶ ἢ τὸ θρίνακι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ποιῶνται κόντυλια. Δὲν συνήθισαν νὰ
γίνεσθαι δεύτερον ἀλώνισμα διότι ἢ αὐτὸ φέρει
τὰ θῶα.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξὺς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

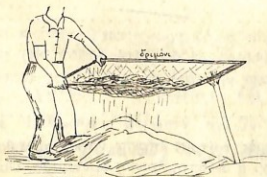
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σάρωθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ὁ ἀποχωριστὴς γίνεται μετὰ τὸ δριμόνι κόκκων

μετὰ πύλωμα σχηματίζον τὰ πύλωμα ἔστιν ἀπὸ ξύλου

ἢ δριμόνι

δριμόνι

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν μετὰ τὸ δριμόνι

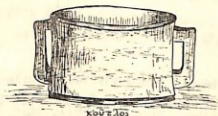
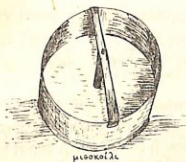

ἀκαδημία ἀθηνῶν

- 8) Ἀλλὰ ἐθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)· 20 μέτρα
ἐγένετο μὲ τὸ πινάκι· εἶναι ὁ νεκρὸς χωρὶς
18 μέτρα

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

(ἐντός τοῦ οἴκου, εἰς τὰς ἀμπόρας)
(ἐντός τοῦ ἀγροῦ, εἰς τὰς ἀμπόρας καὶ ἐν
λάκκοις διαφόροις) ὅπως ἐκείνη καὶ ὡς ἐκείνη

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ;
Τὸ ἔκχυρον ἀποδευκυντο στὸν ἐαυτὸν

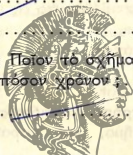
- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἐκλωνισμὸν

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἡ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

α) 23 Ἰουνίου

β) Κάψιμο τοῦ Ἰούδα κατὰ τὸ Πάσχα.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὸ ἑσπέρας τῆς 23^{ης} Ἰουνίου γαστροῦ

ἔτους. Εἰς τὰς γειτονίας (τοῦ

ἱεροῦ Ἰωάννου τοῦ Φανιστοῦ.)

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
Φανός

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;
Τὰ παῖδια

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;
Τὰ παῖδια. Ὡτοὶ ποὺ κάνουν τὸν φανόν.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
ἀντιπυρρῶντο διὰ πυρῶν. ἔλασαν τὸν
Καίωνα καὶ ἔλασαν διάφορα τετραετοκα.
ἔν συνεχεῖ ἀνάσαν τὸν φανόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς καθὲ τόπον διὰ καθὲ πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχάρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
ἄλλως πυρῶσαν πᾶσι ἀπὸ τὴν φωτιά

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

τὰ στεφάνια τῆς πρωτομαγιάς

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα, ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

ἐκείνο ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ εἰκόμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Στυλίου - Ίκαρίας Νομού Αίγιον. 1

Ώνοματεπώνυμον έχείσαςτος Μικαήλ Μαρδοκαίου
διδίχας Αιγίου Ίκαρίας.

Πληροφορία: Σταύρου Αεαρινάκη κατοίκου

Αιγίου Ίκαρίας. Η συλλογή έγινε από τας 14-22 Ιουλ.
1970.

Α' Α' Τα γεωργικά κτήματα πρό του 1920.

Έρωτες 1 και 2.

Από τα παλιά χρόνια δηλαδή από τα παλαι-
διά και προπαπουδιά μου υπέρνοντο τα κάτω
μέρη (δηλαδή τα μέσα κάτω από το χωριό μέχρι
των βρετών αυτών) και ο υδράς μέχρι των
κορκοβουνί (δηλαδή τα μέσα πάνω από το
χωριό) έχον προβάλλει κανείς και δύνανται
των σταμνισιού θαλάσσης (των νοτινών πλευρά
του νησιού).

Μετά όλα ήταν ιδιόκτητα. Πέρα από αυτά
και αυτό Ανατολικό και αυτό Δυτικό μέρος
ήξε κτήματα κοινοτικά που αυτά ήταν
μόνιμα βοσκοτόπια. Τα ιδιόκτητα υπήρχον
πν μία χρονιά τα κάτω μέσα και την άδελφ
ο υδράς.

Ανα υπήρχαν τα κοινοτικά στις
άλσους στο χωριό. Ανα υπήρχεν ο τελευταίος
υψόντας Αζαποδυσώνας (δηλαδή να αγύσου
έχοντα τα γίνα για βοσκή) και ημολέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

9
ρασιν (όρμηναν ἑλπίδων) τὰ βούδια στὸν Ἰσδρά.
Ἄν τυχόν καὶ κανεὶς δὲν εἶχεν ἀποκουβαλῆσαι
ἵκοιτο ἔπειτὰ τὸ θράδυ καὶ τὰ φύλαεν
νὰ ἴντα φασιν τὰ βούδια πού τὰ θαπολύανε.
τὸ ἴδιον ἐγίνετο καὶ τὴν ἄλλων χρονιά
πού ἐσπέρουντο τὰ κάτω μέρη.

Α' γ' Ἐρώσεις 1.

Ἄμα εἶχεν κανεὶς παραπάνω χωράγια
ἀμαλλίεργα καὶ ἐν ἰσχύρῃ νὰ τὰ στρεμματίζῃ
μονάχος του τὰ δίνεν ἀναστατικά. Διὰ τὴν
τὰ παίρνεν ἕνας πού δὲν εἶχεν χωράγια τὰ
στρεμματίζῃ τὰ φύσεν κλήματα καὶ δένδρα
ἀμυγδαλιές, ἑλιές καὶ ροσκίς. τὰ δένδρα
τὰ βάζαν γιατί ἂν ἀδύνατον ε' ἀμύγδαλ' ἂν
δὲν εἶχεν δένδρα εἶχαν τὸ δικαίωμα
ἐκεῖνος πού εἶχεν τὰ κτήματα νὰ διώγῃ
τὸν ἀναστάτη. Ἄμα ἔρχετο ὁ καιρὸς νὰ
τρυγίσουν ἢ νὰ μαζέγουν τοὺς φυλοκαρπούς
ὁ ἀναστάτης ὑψώσαν τὸν ἰδιοκτήτη καὶ
τὰ μαζεύαν μαζί καὶ τὰ μοιράζοντο
μέσα - δύο (διὰ τὴν μισά - μισά).

τὰ διαιώματα τοῦ ἀναστάτη τὰ κληρονο-
μοῦσαν τὰ παιδιά του.

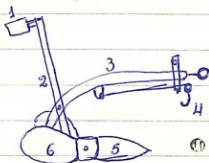
τὰ ἀναστατικά εἰσέγονται μέχρι σήμερον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α' Ε'

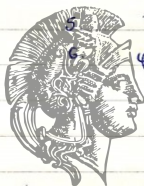
Ἐρώσεις 1^η σιδηρῶν ἀντρες.

1. ἔκκρη
2. κοντούρι
3. σταβάρι

Η. πουργός (γάντζος)

5. νί
6. φτερά.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

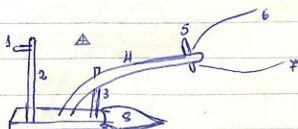

ΑΘΗΝΩΝ

Α' ΣΤ'

Ἐρώσεις 2^η

Ἀλτρεϊ. 2)

1. ἔκκρη
2. κοντούρι
3. σηάδα

4. σταβάρι

5. πουργός

6. 7. λούρα

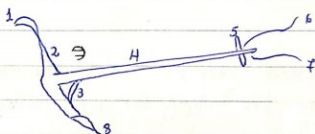
8. νί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπέρει θ).

1 ἔκκρη

4. σταθάρ

2. κουτούρι

3. πουργός

3 σπάδν

6. 7. λούρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

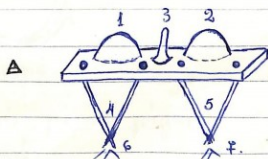
Α. σσ.

Ἐρώσεις 94

ΔΟΗΝΩΝ

Ζυγός

1. 2. προϋμία

4. 5. γέβλες

3. μαστός

6. 7. γέβλοδέςες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A' σσ.

Ἐρώσεις 10 %

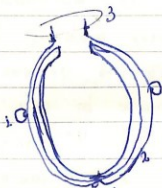
Οἱ γυνῆς εἶναι γυνῆς φέρουν κεφαλὴν διὰ
νὰ φραγῶσιν ἐπὶ τοῦ θυγοῦ. Στὸ κάτω μέρος
οἱ γυνῆς φέρουν χαραγίς γὰρ νὰ δύνωνται ἐς
λουρία.

A' σσ.

Ἐρώσεις 12 %

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΛΗΝΟΝ

Παρθενία.

- 1) Θυγιάς γὰρ τοὺς γόνιμους.
- 2) Διδυρία.
- 3) Λουρία πού περνοῦν ἐπὶ ἀπὸ τοῦ τρυφῶ
τοῦ σίδερου καὶ σφύζει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή ὁ σπορά.

« κάλιο σασμός στον αὐλακα παρά σασμός
στ' ἀλώνι ».

Ἄνα γευαρίζεις τὰ χωράγια σου μονάχα
τὴ (4) μέρα πού δά τὰ σπείρεις, ἔδ θαῆκας
κανίνα διάφορο.

Τὰ χωράγια θέλουν προημεροῦ φρόντισμα.

Πολλὺ γκαϊρό προτοῦ τὰ σπείρουμε, τὰ
νιάζουμε καὶ τὰ διπλονιάζουμε. βαδιά, τὰ βολο-
σεκώνουμε κιόλας, γὰρ νὰ νεροπιῇ τὸ
κῶμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΞΕΛΑ ΤΟ ΑΛΩΝΑΡΙ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΟ ΑΔΟΗΛΩΝ

σκούλημα καὶ τὸ γευκαίμα. Καθαρίζουμε
τὰ χωράγια ἀπὸ τίς, ἀστειβίς, μαζίς, ἀκέσσαίς,
ἀκόνιζες, ἀχινόποδους καὶ τὰ σωρέβουμε
σ' ὅλα τὰ χωράγια κι' ἀπὲ τούς βάλλουμε
φωτιά. Ἡ ἀνδεκούση, ἡ στάχτη πού μένει
εἶναι κιόλας ὅσημερα μπλασμένη σ' ὅλα
τὰ χωράγια. εἶναι ἡ πιὸ καλὴ φασκρέ.

Ἀπὸς μεσακώσει ὁ Σεπτεβρις - μετὰ τὴ
σταυροπροσκύνουση. ἡ δουλιὰ πού μπάνει
μπροστὰ εἶναι ἡ σπορά. Ἡ πρώτη μας φροντίδα
εἶναι νὰ ριζώμε μιά ματιά στὰ ῥαλιά
τοῦ ἡωγαρίου. Σάν ἴδωμε φασκμένο τὸ ἴδι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μὴ ἔχει λιγυαὶα τὸ στέλλομαι στὴν μάστορα
νὰ τὸ βολέψω.

Κὶ ὑστερὰ ρίχνει μιά ματιά στὸ κοντοῦρι,
στὸν πουρὸ μὰ ἐπὶ τοῦρα. Τὰ βολέβουμε
μὲ αὐτοὶ μας. Ὁ γυρὸς κακοχαλῆ γιατί
εἶναι ἀπὸ γυῖο μονοβολιᾶ ὁ μαστός καὶ
τὰ προθύμια. Οἱ ζέβλες μπορῶν νὰ σπάσουν,
ἀλλὰ τίς ἀλλάζουν. Ζεβολοῦντες πέρνει πάντα
διπλοῦς καὶ τριδιπλοῦς μαζὺ μας γιατί ἡ
τὸ στριφογύρισμα τῶν βουδιῶν τραβᾶν ἐκτόρσο
καὶ σπῶνι καμνὴ φράξ.

Ἡ πρώτην σπορά ἀρχὴν ἦν τὰ πρωτοβρόχια.
Ὅσοι δὲ ἐπὶ τῇ σπορᾷ εὐκοινοῦν εἶναι ἐπὶ
ποδαρί. Δὲν κινεῖ γυρὸ στὸ χωριό. Πρῶτη - πρῶτη
δὲ σικωθῇ ἡ μάνα γὰρ νὰ τοῖμάσει λίγο
προσφαί, ὅσο νὰ προύχοντ ἡ τὴ χαγὲ στὸ
σώμα ξεκινῶντες.

Τὰ χωράγια μας δὲν εἶναι ἐν ἰσάδῳ μέρος.
Ἀπὸ εἰς βουνοπλάγεις εἶναι ἀνάβη - κάτω
τοῦ καθυγῶς. Στινοπέγουλα εἶναι οὐλῆ.

Ποῦ καὶ ποῦ ἐπὶ χαμηλῶματα, ἐν καμνὴ
ρηματῶν συναντᾶν κανὴν εὖρο χωράϊν.

Ὅσο ἀναβαινόντες ἐπὶ πᾶν ἡμερὴ στενέβουν
μαὶ τὰ χωράγια. Δὲν εἶναι εὐεστὰ περὶ οὐλῆ.
εἶναι κατὰ ἐκασμάτα μαὶ παρακάχαλ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

που δύν σικκώνουν γυυάρι. Αυτά τ' α-
πώθη ατόί μας.

Πρώτα - πρώτα σποριάζουμε, Αυόγουμε σπορίς.
Μέ τ' άξιούει τραβούμε μιά - μιά τσαπιά σε
κάθε όρχιά άφ' τή μιάν άκρε του χωραφιού
ίσαμε τήν άλλουν ή από κει άλλης τσαπής
και γυρίζοι πίσω. Ύστερις πέρνει ο σποραγυί
να ρούδι και επάτο άπό στά προθύμια
του γυυού γιά νά γτουρίσιν ή σπορά ^{δένει κατωίω}.

Άπ' πιάνει τό σπορίον φυλάκιν ^{δένει κατωίω} ανακρεμνέτο
στον λαιμό του μπροστά ή τά ποδαριά
και χρέ - χρέ πέρνει άπό μέσα σπόρο
και σπέρνει τό σποράσιμό δύν λαδίζου
γιατί γίνετα τό σποράσιμό. Ο σποραγυί
πιάνει μιά μιά δουρίδι και τή σπέρνει ίσαμε
τήν άκρε ή άπ' στά γύρα σπέρνει τήν άλλουν.
Κι' έτσι μέ τό άηε κι' έλα σπέρνεται
κανονικά όλον τό χωράφιν.

Σύγκοντα ή τό σποράσιμα παραβολιάζοιιν
κι' οδασ. τό παραβολιάσιμα θάβει δυο
νομάτους στο γυυάρι. Ο ένας μπροστά δ' α
τραβάει απόκοντα τ' α γυυαρόβοοδ' να ήν
λαδίζοιουν ο άλλος κρατά τό άλλοτε
γυρά ή τά δυό του χέρια - τώνη σών
έχχρη και τ' άλλο στο κοντύνει και

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τίμον ἔθγει γὰρ νὰ πυγαίνῃ πρὸ ἄκρε.

Ἐπειδὴ πολλὰ χωρία εἶναι καὶ κλέε - μαύμας
μαὶ δὲν πιάνει τὸ νῆ στο παραβολισμὸς
τὶς αἴρει ἔτσι μῖνουν ἀργαίρι οὕτως τὶς
τραπίζομεν ἅτοι μας.

Ὅταν ὁ γεωγὰ δὲν εἶναι πιδίσιος τότε
ἀκίνητοι πολλοὶ παραυλακίδες. Ὁ καλὸς γεωγὰς
γέβγει γὰρ τὰ βούδια, τὸ καλὸ γέβγει
δὲν ἀκίνητοι παραυλακίδες. Φέρνει τὸ ἀλφει
κοντὸ στὰ βούδια μὲ τὸ σταβόρι ἀνάκει
τους θὰ θέκε, τὸν γεωγὰ ἀπὰ στὰ
κεφάλια τῶν βουδίων. Θὰ κατατῶν νὰ
πῶσιν καταβέρκα οἱ κουγῶτες μὲ τὴν
αὐτὴν προσηκῶν. Ὑποτίθεται θὰ σταυρώσῃ τὶς
γέβους αὐρ τὴ κατὰ κεφαλή καὶ θὰ εἰς δεξὴ
γὰρ μὲ εἰς γεβλοδύτης. Ἐξαιρητικὰ θὰ
ἀνοικνωσῇ τὸ σταβόρι θὰ πιᾶσιν τὰ
ἀνδρὰ πῶσαι στεινὰ στὸν πουργό, θὰ
τοὺς παρὲς κ' ἄν - δύο βότρες σταυρωτὲς
γύρω στὸ μαστὸ τοῦ γεωγὰ καὶ θὰ τοὺς
καὶ ἐπιχτόκομο.

Ἄνὸς ἀποσητῆρι ὁ σποραγῆς, γεκρινῆ
τὸ σποριῶ πυλάκιν, τὸ πιάνει μὲ τὸ
χέριν του καὶ τὸ πετᾷ γυλὰ καὶ ἄρει
« ἴσαμ' ἔκτα γυλὰ νὰ φταῖν μαὶ τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

επαρτό ».

Ένα - ένα χωράφιν που χαλτώνει από τὸ
γυμάρισμα, τὸ τσακίζοι, τὸ στρώννοι με
τὴ τσάπη γιὰ νὰ σάβη τις βλαακίς.

Ἀνύκτερ τις γιορτές ποτὶ δὲν θαλάσῃ δουλιὰ
μαὶ ἀργατιά. Μιὰ φορὰ ἦναι τ' Ἰλ -

Δηριδόβου ἡγυμάρηε πρὸ πάνω ἀπ' τὸ Κεραμέ
Πέρα στ' Ἀνέγκλημα, πρὶν πῶι στὸ κυπαρίσσι.

Πάει τὴν ἄλλη μέρα μαὶ ἦν ἄνθρωπος τὸ
χωράφιν. Ἡβόθριον μὲ ἔγινε μιὰ πουλάδα.

Ἀπὸ τότες τὸ μέρος αὐτὸ τὸ πένε

« Ἀγγελοπουλάδα »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Σὰν ἔρτει ἡ μέρα τοῦ θερισμοῦ οὐλοὶ συγκαίετατοι
θα γυμνίσουν ἀπὸ τὸ ἐπίτι γιὰ τὸ χωράφιν.

Στὴν ἑσχ' ἴσασιν ποὺ νὰ θερίσουν λίγο χωράφιν
δίνουν τὰ ἡᾶ ἑκά πρόχειρα εἰς μιὰν ἄσπα ἢ
εἰς καμμίον ἀεροκροφία. Ὑστερὶς τ' ἀπολαύει ἐν
θερισμένῃ μερὶά νὰ βόσκουν τὴν εἰρήνη. Στὸ
θέρος πίνουν τὴν δουλιὰ ὁ καθένας μετ' τὸ
δραπάνι του. Κάθε χειρόβολος ποὺ γερώνει, τὸν
ἀποδέτουν ζιεὰ κατάκομα, ἴσα με νὰ γινῇ
μιὰ σωστὴ χερεὶ μαὶ ὑστερὶς ἄλλη χερεὶ.

Πρὶν μονιγέτομα εἶναι ν' ἀραδιάζης χερεὶ κάθε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

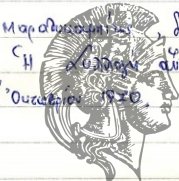

ΑΘΗΝΩΝ

λίον καὶ λιάνε μὶ ἄς εἶναι καὶ λειγύς.
 Ἄνα ποδερύωλιν ἵνα χερσὶν μαζεύωκε
 τίς χερεὺς καὶ τίς κουβαλῶκε εἰς τὴν μέσος.
 Τίς στοιβάζοιεν ντίσικα κ' ἀντίσικα - ἴσαμε
 νῶ γινῆ μιά μονοχέραι, δουλαῖς μισό
 χαϊδοχόρτωμα. Ὑπέρει κανόλε δηματιὰ ὅπο
 βροῦλλα ἢ ὅπο ζεσεῖδιν καὶ εὐκτοδύνουκε
 μέ δαῦτε τίς μονοχέραις κ' ἀπὸ τίς στένο-
 μιν ὀρθός γιὰ νᾶν' ἀπλίκου γιὰ χόρτωμα.

I Μηνῆα παρασκευάζω, διδῶλος δουλῶς
 ὁ ἱμαρῶς I ὅτι δουλῶς αὐτὴν ἔχουντο ἀπὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ